NN 83/2021 (21.7.2021.), Pravilnik o uvjetima i načinu upotrebe sportsko rekreativnih zrakoplova

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

1545

Na temelju članka 142. točaka 1., 2. i 5. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14) ministar mora, prometa i infrastrukture donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA I NAČINU UPOTREBE SPORTSKO REKREATIVNIH ZRAKOPLOVA

DIO PRVI
TEMELJNE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se:

a) uvjeti i način upotrebe

b) izvođenje letačkih operacija

c) osposobljavanje, ispiti, stjecanje dozvola i ovlaštenja pilota i

d) uvjeti kojima moraju udovoljiti poduzetnici koji provode osposobljavanje pilota sportsko rekreativnih zrakoplova upisanih u Hrvatski registar civilnih zrakoplova, kao i inozemnih sportsko rekreativnih zrakoplova kako je predviđeno ovim Pravilnikom.

Pojmovi i kratice

Članak 2.

(1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *Agencija:* Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

2) *Amaterski građeni zrakoplov:* zrakoplov, uključujući onaj dostavljen u kompletu sastavnih dijelova, na kojem je najmanje 51% zadataka izrade i sastavljanja obavio graditelj ili udruga građana, za vlastitu upotrebu i s nekomercijalnim ciljem

3) *Bivši vojni zrakoplov:* zrakoplov koji su upotrebljavale vojne snage, osim ako se radi o tipu zrakoplova čiji je projekt usvojila EASA

4) *Glavna lista minimalne opreme (MMEL – Master Minimum Equipment List):* lista kojom su definirani uvjeti za letačke operacije kada su utvrđene određene neispravnosti zrakoplova ili ugrađene opreme, kako je definirao proizvođač zrakoplova.

5) *Inozemni sportsko rekreativni zrakoplov:* zrakoplov registriran u skladu s propisima druge države, a udovoljava uvjetima za kategoriju sportsko rekreativnog zrakoplova kako je utvrđeno ovim Pravilnikom

6) *Istraživački, eksperimentalni ili znanstveni zrakoplov:* zrakoplov posebno projektiran ili prilagođen u istraživačke, eksperimentalne ili znanstvene svrhe, koji će se vjerojatno proizvoditi u vrlo ograničenom broju

7) *Kandidat:* podnositelj zahtjeva za polaganje ispita za stjecanje dozvole pilota sportsko rekreativnog zrakoplova ili za stjecanje ovlaštenja, kao i za stjecanje odobrenja ispitivača pilota sportsko rekreativnih zrakoplova

8) *Lista minimalne opreme (MEL – Minimum Equipment List):* lista izrađena u skladu s propisanim uvjetima kojom su definirani uvjeti za letačke operacije kada su utvrđene određene neispravnosti zrakoplova ili ugrađene opreme

9) *Mikrolaka motorna jedrilica:* motorna jedrilica koja nema više od dva sjedala i kojoj MTOM nije veći od 600 kg

10) *Mikrolaki avion:* avion koji ima najviše dva sjedala, kojem brzina sloma uzgona nije veća od 45 čvorova kalibrirane brzine i kojem MTOM nije veći od 600 kg za avion koji nije namijenjen za letenje s vodenih površina ili 650 kg za avion koji je namijenjen za letenje s vodenih površina

11) *Mikrolaki helikopter:* helikopter koji ima najviše dva sjedala i kojem MTOM nije veći od 600 kg za helikopter koji nije namijenjen za letenje s vodenih površina ili 650 kg za helikopter koji je namijenjen za letenje s vodenih površina

12) *Motorna jedrilica (powered sailplane):* jedrilica opremljena s jednim ili više motora koja, kad motori ne rade, ima sve karakteristike jedrilice

13) *Motorna jedrilica s neuvlačećim motorom i/ili elisom (TMG – Touring Motor Glider):* vrsta motorne jedrilice koja ima motor i elisu koji se ne mogu uvući, a koja je sposobna poletjeti i penjati se vlastitim pogonom u skladu s letačkim priručnikom

14) *Nesukladnost:* odstupanje od primjenjivih propisa i procedura, kao i uvjeta odobrenja

15) *Obnavljanje valjanosti ovlaštenja:* postupak koji se provodi nakon isteka valjanosti ovlaštenja u svrhu obnavljanja ovlaštenja na određeno razdoblje koje slijedi nakon ispunjenja propisanih uvjeta

16) *Opasna roba:* predmeti ili tvari koje mogu predstavljati opasnost po zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš i koje su navedene u popisu opasnih roba u Tehničkim instrukcijama ili su klasificirane u skladu s Tehničkim instrukcijama

17) *Operatorova lista dozvoljenih neispravnosti:* lista izrađena u skladu s propisanim uvjetima kojom su definirani uvjeti za letačke operacije kada su utvrđene određene neispravnosti zrakoplova ili ugrađene opreme

18) *Ovlaštenje:* upis u dozvolu ili knjižicu letenja koji određuje dodatna prava s obzirom na dozvolu

19) *Poduzetnik:* svaka fizička ili pravna osoba koja provodi osposobljavanje u skladu s odredbama ovoga Pravilnika

20) *Posebno regulirana motorna jedrilica:* motorna jedrilica projektirana da nosi samo pilota, kojom se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojoj MTOM nije veći od:

1. 300 kg

2. 315 kg za motornu jedrilicu opremljenu sustavom spašavanja padobranom

3. 330 kg za motornu jedrilicu namijenjenu za letenje s vodenih površina ili

4. 390 kg za amaterski građenu jedrilicu s pomoćnim motorom uz uvjet da omjer njenog MTOM-a i:

a) ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 5 kg/kW ili

b) potiska iznosi više od 0.26 kg/N

21) *Posebno regulirani avion:* avion projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

1. 300 kg

2. 315 kg za avion opremljen sustavom spašavanja padobranom

3. 330 kg za avion namijenjen za letenje s vodenih površina ili

4. 390 kg za amaterski građeni avion uz uvjet da omjer njegovog MTOM-a i:

a) ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 5 kg/kW ili

b) potiska iznosi više od 0,26 kg/N

22) *Posebno regulirani helikopter:* helikopter projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

1. 300 kg

2. 315 kg za helikopter opremljen sustavom spašavanja padobranom

3. 330 kg za helikopter namijenjen za letenje s vodenih površina ili

4. 390 kg za amaterski građeni helikopter uz uvjet da omjer njegovog MTOM-a i ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 3 kg/kW

23) *Posebno regulirani žiroplan:* žiroplan projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

1. 300 kg

2. 315 kg za žiroplan opremljen sustavom spašavanja padobranom

3. 330 kg za žiroplan namijenjen za izvođenje operacija s vodenih površina ili

4. 390 kg za amaterski građeni žiroplan uz uvjet da omjer njegove MTOM i:

a) ukupne snage pogonskog sustava iznosi više od 5 kg/kW ili

b) potiska iznosi više od 0,26 kg/N

24) *Povijesni zrakoplov:* zrakoplov koji ispunjava sljedeće kriterije:

1. zrakoplov:

a) čije prvobitno projektiranje prethodi 1. siječnju 1955. i

b) čija je proizvodnja prestala prije 1. siječnja 1975. ili

2. zrakoplov koji je od jasnog povijesnog značaja, u vezi sa:

a) sudjelovanjem u važnom povijesnom događaju

b) važnim korakom u razvoju zrakoplovstva ili

c) važnom ulogom koju je imao u oružanim snagama države članice

25) *Produženje valjanosti ovlaštenja:* postupak koji se provodi tijekom valjanosti ovlaštenja i kojim se imatelju dopušta daljnje ostvarivanje prava dodijeljenih ovlaštenjem na određeno razdoblje koje slijedi nakon ispunjenja propisanih uvjeta

26) *Provjera praktične osposobljenosti:* provjera osposobljenosti u letu radi stjecanja dozvole ili ovlaštenja. Provjera može uključivati i usmeno ispitivanje ako ispitivač smatra potrebnim

27) *Provjera stručnosti:* provjera u letu radi produženja ili obnove valjanosti dozvole ili ovlaštenja, kao i stjecanja hrvatske dozvole ili ovlaštenja temeljem inozemne dozvole i ovlaštenja. Provjera može uključivati i usmeno ispitivanje ako ispitivač smatra potrebnim

28) *Replika zrakoplova:* replika povijesnog ili bivšeg vojnog zrakoplova, čija je struktura slična originalnom zrakoplovu

29) *Silabus:* sadržaj teorijskog i praktičnog osposobljavanja koji objavljuje Agencija, prema kojem se razrađuje program osposobljavanja

30) *Složeni zrakoplov na motorni pogon:*

1. avion:

a) s certificiranom najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju (MTOM) većom od 5700 kg

b) certificiran za konfiguraciju najvećeg dopuštenog broja putničkih sjedala, koji je veći od devetnaest

c) certificiran za let s najmanjom dopuštenom posadom koja se sastoji od najmanje dva pilota ili

d) opremljen jednim ili više turbomlaznih motora ili više elisnomlaznih motora ili

2. helikopter certificiran:

a) za najveću dopuštenu masu pri uzlijetanju (MTOM) veću od 3175 kg

b) za konfiguraciju najvećeg dopuštenog broja putničkih sjedala, koji je veći od devet ili

c) za let s najmanjom dopuštenom posadom koja se sastoji od najmanje dva pilota ili

3. zrakoplov s nagibnim rotorom

31) *Sportsko rekreativni zrakoplov:* avion, žiroplan ili helikopter koji nije složeni zrakoplov, a koji je:

1. amaterski građen zrakoplov s najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju do 1000 kg

2. povijesni zrakoplov s najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju do 1000 kg

3. bivši vojni zrakoplov s najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju do 1000 kg

4. replika povijesnog ili bivšeg vojnog zrakoplova s najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju do 1000 kg

5. mikrolaki avion

6. mikrolaki helikopter

7. žiroplan s najvećom dopuštenom masom pri uzlijetanju do 560 kg

8. posebno regulirani avion

9. posebno regulirani helikopter ili

10. posebno regulirani žiroplan

kada se na njega ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (SL L 212, 22. 8. 2018.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/1139)

32) *Učenik:* osoba koja se osposobljava za stjecanje dozvole ili ovlaštenja

33) *Validacija:* administrativni postupak kojim se dopušta imatelju valjane inozemne dozvole ili ovlaštenja ostvarivanje prava dodijeljenih tom inozemnom dozvolom ili ovlaštenjem u Republici Hrvatskoj, za određeno vremensko razdoblje

34) *Žiroplan:* zrakoplov koji nema više od dva sjedala, teži od zraka, kojeg pokreće motor, a uzgon u letu dobiva poglavito zbog reakcija zraka na jedan ili više rotora bez pogona na približno vertikalnim osima.

(2) Kratice koje se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *AIC (Aeronautical Information Circular):* Okružnica zrakoplovnih informacija

2) *AIP (Aeronautical Information Publication):* Zbornik zrakoplovnih informacija

3) *EASA:* Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa

4) *FI(A)/FI(H):* ovlaštenje instruktor letenja aviona/helikoptera izdano u skladu s Part-FCL,

5) *FI(A)/FI(H) restricted:* ovlaštenje instruktor letenja aviona/helikoptera s ograničenjem izdano u skladu s Part-FCL

6) *NPPL/NCPL(A):* nacionalna dozvola pilota aviona

7) *NPPL/NCPL(H):* nacionalna dozvola pilota helikoptera

8) *Part-FCL:* Prilog I Uredbe Europske komisije br. 1178/2011, kako je izmijenjena i dopunjena, kojim se utvrđuju zahtjevi za izdavanje dozvola pilota i pripadajućih ovlaštenja i certifikata i uvjeta za njihovu valjanost i korištenje

9) *Part-FCL(A):* dozvola pilota aviona izdana u skladu s Part-FCL

10) *Part-FCL(H):* dozvola pilota helikoptera izdana u skladu s Part-FCL

11) *Part-SFCL:* Prilog III provedbene Uredbe Komisije (EU) 2018/1976, kako je izmijenjena i dopunjena, kojim se utvrđuju zahtjevi za izdavanje dozvole pilota jedrilice i pripadajućih privilegija, ovlaštenja i certifikata te uvjeti za njihovu valjanost i korištenje

12) *Part-SFCL:* dozvola pilota jedrilice izdana u skladu s Part-SFCL

13) *Part-SFCL(TMG):* dozvolu pilota jedrilice izdanu u skladu s Part-SFCL-om s privilegijom za motornu jedrilicu s neuvlačećim motorom i/ili elisom (TMG)

14) *SRZ:* sportsko rekreativni zrakoplov

15) *USS:* uzletno-sletna staza.

(2) Pojmovi i izrazi koji se koriste u ovome Pravilniku, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

DIO DRUGI
OPĆE ODREDBE O UVJETIMA I NAČINU UPOTREBE SPORTSKO REKREATIVNIH ZRAKOPLOVA

Zaduženja i odgovornosti pilota

Članak 3.

Pilot ima sljedeća zaduženja i odgovornosti:

1. odgovoran je za sigurnost sportsko rekreativnog zrakoplova i bilo koje osobe ili imovine koji se u njemu nalaze tijekom izvođenja operacija sportsko rekreativnim zrakoplovom

2. odgovoran je za započinjanje, nastavljanje ili prekid leta u interesu sigurnosti

3. mora osigurati usklađenost sa svim primjenjivim operativnim postupcima i listama provjere

4. smije započeti let samo ako:

a) je za sportsko rekreativni zrakoplov izdana valjana Svjedodžba o plovidbenosti ili Dopuštenje za letenje, valjana Potvrda o provjeri plovidbenosti ili valjana Dozvola za letenje posebno reguliranog zrakoplova

b) je sportsko rekreativni zrakoplov propisno registriran

c) su instrumenti i oprema koji su potrebni za obavljanje leta ugrađeni u sportsko rekreativni zrakoplov i ispravno rade ili je otklanjanje njihovih neispravnosti propisno odgođeno

d) su masa i ravnoteža u skladu s letačkom priručnikom i/ili listama provjere

e) je sva oprema i prtljaga pravilno ukrcana i osigurana, te ako je moguća evakuacija u opasnosti i

f) operativna ograničenja sportsko rekreativnog zrakoplova navedena u letačkom priručniku ili listi provjere neće biti prekoračena za vrijeme leta

5. mora osigurati provođenje prijeletnog pregleda u skladu s letačkim priručnikom ili listom provjere

6. ne smije započeti let:

a) kada je nesposoban obnašati svoje dužnosti iz bilo kojeg razloga, uključujući ozljedu, bolest, lijekove, umor ili utjecaj psihoaktivne tvari ili se zbog nečeg drugoga osjeća nesposobnim i

b) ako ne udovoljava propisanim zdravstvenim uvjetima

7. ne smije dozvoliti ukrcaj osobe ili stvari, koje mogu negativno utjecati na sigurnost

8. ne smije dozvoliti ukrcaj osobi za koju sumnja da je pod utjecajem alkohola, droga ili drugih psihoaktivnih tvari

9. mora osigurati da je tijekom kritičnih faza leta ili kad god se to smatra nužnim u interesu sigurnosti putnik na sjedištu s pričvršćenim sigurnosnim pojasom

10. tijekom leta mora imati pričvršćen sigurnosni pojas

11. u slučajevima opasnosti koji zahtijevaju hitno donošenje odluke i djelovanje, mora poduzeti sve radnje koje smatra neophodnima u tim uvjetima, pri čemu može, u interesu sigurnosti, u nužnoj mjeri odstupiti od pravila, operativnih postupaka i metoda

12. prije leta u knjižicu zrakoplova mora upisati podatke o izvršenom prijeletnom pregledu sportsko rekreativnog zrakoplova i neispravnostima uočenim tijekom prijeletnog pregleda

13. neposredno nakon završetka leta ili serije letova u knjižicu zrakoplova mora upisati podatke o:

a) ostvarenom naletu i broju ciklusa i

b) uočenim neispravnostima, i

14. mora prijaviti nadležnoj kontroli zračnog prometa opasne vremenske uvjete ili uvjete letenja koji mogu utjecati na sigurnost drugih zrakoplova.

Izvođenje komercijalnih operacija

Članak 4.

(1) Sportsko rekreativnim zrakoplovom smiju se izvoditi komercijalne operacije nakon što operator sportsko rekreativnog zrakoplova Agenciji izjavi sposobnost i raspolaganje sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama sportsko rekreativnog zrakoplova na način i na obrascu kako je utvrdila Agencija.

(2) Operator mora Agenciji dostaviti Izjavu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 15 dana od datuma na Izjavi.

(3) Operator mora bez odgađanja obavijestiti Agenciju o promjenama okolnosti koje utječu na ispunjavanje bitnih zahtjeva iz ovoga Pravilnika, u odnosu na stanje tih okolnosti kakvo je bilo dostavljeno Agenciji, te o svim promjenama u pogledu informacija iz obrasca Izjave, koji su uključeni u Izjavu ili su joj priloženi.

(4) Operator mora bez odgađanja obavijestiti Agenciju o prestanku obavljanja komercijalnih operacija sportsko rekreativnim zrakoplovom.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, operator smije primati naknadu za izvođenje operacija bez da je Agenciji izjavio sposobnost i raspolaganje sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama sportsko rekreativnog zrakoplov u sljedećim slučajevima:

a) kada se provodi osposobljavanje za stjecanje dozvole ili ovlaštenja

b) kada se provodi provjera praktične osposobljenosti, provjera stručnosti ili provjera u letu za pojedini tip unutar klase

c) za sudjelovanje na zrakoplovnim priredbama ili natjecanjima ili

d) kada se izvode operacije sa svrhom iskakanja padobranaca ili operacije vuče u okviru udruge građana.

Podjela sportsko rekreativnih zrakoplova

Članak 5.

Sportsko rekreativni zrakoplovi u smislu ovoga Pravilnika dijele se na sljedeće klase:

a) sportsko rekreativni zrakoplovi klase I – avioni kojima se upravlja aerodinamičkim upravljačkim površinama

b) sportsko rekreativni zrakoplovi klase II – avioni kojima se ponajprije upravlja promjenom težišta

c) sportsko rekreativni zrakoplovi klase III – žiroplani i

d) sportsko rekreativni zrakoplovi klase IV – helikopteri.

Pravo upravljanja sportsko rekreativnim zrakoplovom

Članak 6.

(1) Sportsko rekreativnim zrakoplovom smije upravljati pilot koji posjeduje valjanu dozvolu pilota sportsko rekreativnog zrakoplova.

(2) Sportsko rekreativnim zrakoplovom smije se upravljati samo u skladu s ograničenjima i pravima koja dodjeljuje dozvola i ovlaštenja.

(3) Pojedinim tipom unutar klase sportsko rekreativnog zrakoplova smije upravljati pilot koji je položio provjeru u letu za taj tip.